

Səhər Rzayeva təqaüdü müəllim Şəki

torpaq bir anadır", "O gecə", "Vətən", "Qalx ki...", "Bu millətin dərdi yaman böyükdür" kimi şeirlərdə yadlar əlində qalmış torpağı-mızdan, əsir düşmüş qız-gəlinlərimizdən söz açılır. "O gecə" şeirində Qiymət Məhərrəmli insanlığın öldüyü, qız-gəlinlərin təhqir olunduğu, ölümə, qana hamilə bir gecədən, bətnində mələklərin

Cıdır düzü, Qarabağ cəng
gözləyir,
Bu millətin dərdi yaman böyükdür!

Bu mövzuda yazılan şeirlərin hamısında təkə bir yaradıcı şəxsiyyətin deyil, bütöv bir xalqın ahı, naləsi, harayı var. Şairin dedi ki, Xocalı yarası bir xalqın sinəsinə basılan közdür. Qiymət Məhərrəmli'nin şeirlərində təkə ah, nalə, itirilmiş torpaqlarımıza, şəhidlərimizə görə tökülən göz yaşları təsvir edilmir. Bu şeirlərdə eyni zamanda, Vətəni qoru-

sayan şairin "Vətən-özüm!" şeirində də eyni ideyanın, eyni fikrin şahidi oluruq.

Sinə sənə, oğlun əsgər,
özün mərd qalam,
Bölməyə, kəçilməyə alışmamışan.
Əsrlərin sınağından çıxan sərt qalam,
Bu qeyrətlə tarixlərdə yaşamalısan!

Bu çağırış ana bətnində boğulmuş körpələrin, qız-gəlini təhqir olunmuş, əsir düşmüş igid ər-

bəzən canlara yağı olan övladın da olduğunu deyir. Şairə görə, dar gündə övlad ata-ananın dayacağı, qəlblərdən nisgili dağıdan Tanrı payıdır.

İnsan bu nemətlə varlı sayılar,
İffətli olarsa, hörmət qoyular.
Ondan hər meyvənin ətri duyular,
Sanarsan ki, cənnət bağıdır övlad.

Həyatda hər bir insanın onu başa düşən, qiymətləndirən, mənəvi cəhətdən dayaq olan dostu, yaxına ehtiyacı olur. Bu mənada, Qiymət Məhərrəmli xoşbəxt qa-

Gedər-gəlməz yolu seçib gedəndə,
Aynlıq şərbətin içib gedəndə,
Bir gün bu dünyadan köçüb gedəndə
Məndən nə qalacaq sözdən savayı?

- deyən bir şairin şeir kitabı qarşımdadır.

Mən Qiymət xanımın adını eşitmişdim, amma yaradıcılığı haqqında heç nə bilmirdim. İş elə gətirdi ki, Şəkiddə olan tədbirlərdə o da iştirak etdi. Mən onunla tanış oldum. O mənə "Bu dünya sənə yerindi..." kitabını bağışladı. Mən kitabı oxudum. Kitabdakı şeirlər haqqında fikirlərimi oxucularla bölüşmək istəyi yarandı məndə.

"Bu dünya sənə yerindi..." kitabında verilən şeirlər müxtəlif mövzulara əhatə edir. Şair hansı mövzuda yazırsa-yazsın, çox sadə dillə sanki oxucularla söhbət edir, fikirlərini onlarla bölüşür.

Ötüb keçən ayın, ilin qədrini,
Anatək müqəddəs dilin qədrini,
Torpağın, millətin, elin qədrini
Axı kim biləcək bizdən savayı?

Şair sözə yüksək qiymət verir. Sözlə insanı ucaltmaq da olar, qocaltmaq da. Dəyərli, yerində deyilən söz insanı ruhlandır, ona qələbə çaldırır. Şair "Gözəlliyi" şeirində gözəlliyi bətnində, insanın daxilində axtarmağı məsləhət görür. Çünki bəzən üz, sima gözəlliyi insanı aldadır. İnsan gördüyü gözəlliyi qiymətləndirməyi bacarmalıdır. Bunun üçün gözəlliyi görən göz, qiymətləndirən ürək lazımdır. Buna görə də şair:

Bir şeyi qəlbilə sevməsə əgər,
Gözəl görə bilməz göz gözəlliyi...

boğulduğu, körpə naləsindən dağların belə titrədiyi bir gecədən - Xocalı soyqırımından söz açır, "Görəsən, bu yurda bir daha yaz gəlməyəcək?" deyərək sual edir:

mağa, torpaqlarımızı azad etməyə bir çağırış var. "Qalx ki..." şeiri bu çağırışın bariz nümunəsidir.

Di haydı, mərd millətim, qisas günü yetişdi,

Bu gün biz böyük bir sevinc və qürur hissi ilə igid oğullarımızın – şəhidlərimizin və qazilərimizin al qanı hesabına mənfur düşməndən azad olmuş torpağımızda gedən quruculuq işlərini izləyir və "Belə igid oğulları olan Vətən basılmaz!" - deyirik. Qiymət Məhərrəmli Şəki şəhərinin Vərəzət kəndindədir. Uşaq-lıq illərini kənddə keçirib, indi Bakıda yaşayır. Bəzi şeirlərində kəndin təmiz havası, mehriban insanları üçün darıxdığını söyləyir, şəhərin "balıq kimi içi soyuq insanları"na öyrəşə bilmədiyindən gileylənir...

- deyir. Şair insanları söz işlədərkən, danışarkən ehtiyatlı olmağa çağırır:

Qiymət, bu dünyada boyasız dolan,
Şərdən uzaqda göz, xeyirə calan.
Söz olar insanı qiymətdən salan,
Qoy səni ucaltsın söz gözəlliyi.

Kitabdakı şeirlər müxtəlif başlıqlar altında verilmişdir. "Dünyamız dünyalar hündərində" başlığı altında verilmiş "Alınmadı qisasımız", "Sənən ocaqlar", "Köç sürünür", "Qoru məğrurluğunu", "Vətən-özüm!", "Bu

"Xocalı" adında şəhiddi bu yurd,
Bir ana qəlbindən fısqıran ahı.
Bir ahil qocanın nəvə fəryadı,
Bir cavan ruhunda sənən sabahı.

Torpağı düşmən tapdığı altında qalmış millətin, xalqın dərdi o qədər böyükdür ki, bunu heç nə ilə müqayisə etmək olmaz. Cıdır düzü, Qarabağ azad olunacağı günü gözləyir.

Haçandı qulağım zəng
gözləyir,
"Qan-qan" deyən gözüm al
rəng gözləyir.

Torpaq uğrunda savaş ən müqəddəs bir işdi!
Addımını möhkəm at - bu torpaq səninkidir!
Başının üstündəki al bayraq səninkidir!

Bu millət səninkidir, bu qeyrət səninkidir!
Cəsərət səninkidir, sədaqət səninkidir!
Bu torpağı, bayrağı özün qorumalısan!
Yer üzərində haqqı özün qorumalısan!

Torpağı müqəddəs bilən, ana

ləri, mərd kişiləri düşmən əlində min bir əzabla öldürülmüş bir xalqın harayı, çağırışıdır. Bu çağırış igidlər oylağı Cıdır düzünün, şairlər, müğənnilər yurdu Qarabağın çağırışıdır. Qiymət Məhərrəmli bütün varlığı ilə inanırdı ki, igid oğullar, qəhrəmanlar yurdu olan Azərbaycanımızın torpaqları mənfur düşmən tapdığından azad olacaq.

Sən ey insan qanı içib doymayan,
Yurduma, yuvama göz dikən yağı,
Bir gün sənə üçün məzar olacaq
İndi tapdığını o türk torpağı!

Bu gün biz böyük bir sevinc və qürur hissi ilə igid oğullarımızın – şəhidlərimizin və qazilərimizin al qanı hesabına mənfur düşməndən azad olmuş torpağımızda gedən quruculuq işlərini izləyir və "Belə igid oğulları olan Vətən basılmaz!" - deyirik.

Qiymət Məhərrəmli Şəki şəhərinin Vərəzət kəndindədir. Uşaq-lıq illərini kənddə keçirib, indi Bakıda yaşayır. Bəzi şeirlərində kəndin təmiz havası, mehriban insanları üçün darıxdığını söyləyir, şəhərin "balıq kimi içi soyuq insanları"na öyrəşə bilmədiyindən gileylənir:

Səndə dağ idim, düz idim,
Şəfaq dolu gündüz idim.
Kəpənək telli qız idim,
Şəhərdə birtəhər oldum.
Yaxud:
Özünə yad bilər səni,
Öz adından silər səni.
Hey ağladar, gülər... səni,
Səni oxşamaz bu şəhər.

"Kəndçiliyim tutur hərdən" şeirində də eyni fikrin ifadəsinə rast gəlirik.

Üzüm-gözüm öyrəşmir heç
Bu üz-gözü boz şəhərə.
Kəndçiliyim tutur hərdən,
Qayıt get gəldiyin yerə.

"Mənsiz darıxdınımı?" şeirində yiyəsiz qalan ata evinə gələn şairin qəlbə sızılırları öz ifadəsini tapır, uşaq-lıq xatirələri yadına düşür:

Göz-könüldən salma iraq,
Aç qoynunu, gəlim qonaq.
Tavanında hisli çıraq
Öyüm, mənsiz darıxdınımı?!

"Övlad" şeirində şair ağıllı övladı "Allahın gözəl payı", "atanın arxası", "ananın qəlbini yağı", valideynlərinin "sarsılmaz qalası" adlandırır. Düzə güc, gözə nur verən övladla bərabər,

dındır. Ona arxa, dayaq olan, mənəvi aləmini başa düşən, onun həyatda qazandığı müvəffəqiyyətlərinin əsl səbəbkarı olan bir dostu var. Bu onun ömür-gün yoldaşı Gülməmməd İsrafiloğludur. Şair "Yaşadaq eşqimizi" şeirində bu həqiqəti poetik şəkildə belə ifadə edir:

Gəl sənə bir sırr açım, vallah,
ürək sözümdür,
Deyirəm, nə yaxşı ki, bəxtim
məne var olub.
Tanrı sənənlə mənə bu dünyaya
bağlayıb,
Elə sənənlə eşqinlə mənim
dünyam var olub.

Şeirlərdə xalq dilindən alınan ifadələr, atalar sözləri və məsələlər də verilib. "Hirsli başda ağıl olmaz", "Su tökməklə quyu dolmaz", "Əl tutmaq Əlidən qalıb" və s. Şeirləri oxuduqca bədii təsvir və ifadə vasitələri də diqqəti cəlb edir. Belə ki, şeirlərdə metafora, təşbeh, mübaliğə, bədii sual və sairə yerli-yerində istifadə edilib.

1. Qaranlığa açılan səhərim,
Yuxusu gözündən tökülən şəhər.
2. Göz yaşlarım dənizə bükülür
yağış kimi,
Dəniz göz yaşlarımı toxuyur
naxış kimi.
3. Göz yaşım ilə suvardığım
yollara
Kirpiyimlə çəkdim sənənlə
aksi-ni.
4. Qəlb ağlayır, göz durulur.

Misalların sayını artırmaq olar. Kitabda bayatılar, təcnislər, qəzəllər, satirik şeirlər də verilib. Mənim kitabdakı bütün şeirləri təhlil etmək fikrim yoxdur. "Bu dünya sənənlə yerindi..." kitabını oxumağı oxucuların öhdəsinə buraxır və şairə cansağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıram.